

HEIMSINS BESTU TÍÐINDI

Heimsins Bestu Tíðindi er ein sjálfstøðugur miðil, sum komandi vikurnar fer at geva út stutta grein í Dimmu. Vit leggja dent á tíðindi, ið lýsa burðardyggja menning og viðurskipti, ið ikki fáa nógv rásarúm í stóra miðlaheiminum. Heimurin er ikki einans fullur í trupulleikum, men rúmar eisini framgongd og loysnum – vit halda, at tað er týðningarmikið somuleiðis at varpa ljós á hesi tíðindi. Fleiri tíðindi kunnu lesast á leinkjuni www.verdensbedstnyheder.dk umframt, at vit eru at finna á sosialu miðlunum.

Heimurin mennist, tá ið kvinnur fáa veingir

Kvinnur kring heimin hava seinastu árin fingið alsamt fleiri rættindi og harvið betri sømdir – og í fleiri førum er heimurin vorðin eitt betri stað hjá kvinnum at búleikast í

Hjalte Zacharewicz og Lív Reynheim

Fyri fyrstu ferð í heimsøguni byrjaðu nærum líka nógv gentur sum dreingir í fólkaskúla í fjør. Kanningar hjá ST vísa á, at børn, ið hava mammur við útbúgving, hava tvífalt so góð líkindi at koma seg í lívinum og eisini sjálvi at nema sær útbúgving. Umframt betri framtíðarmøguleikar hjá børnum og ungum, er kynslig javnstøða eisini tætt knýtt at almennari heilsu, lívsgóðsku, lækkandi pinkubarnadeyða og betri vælferð í heila tikið. Vaksandi talið á skúlagentum kring heimin elvir til betri upplýsing, fyrirbyrgir ójavnstøðu millum kyn og lønar samfelagnum. Sostatt kann ásannast, at talan er um eina góða og mennandi ringrás.

ST sigur í lötuni frá stórar framgongd hjá kynsligari javnstøðu í altjóða høpi. Framgongdin gagnar mongum økjum og alsamt fleiri eru vorðin tilvitað um týðningin av kvinnurættindum. Økta tilvitanin hevur havt við sær munandi størri viðurkenning fyri altjóða felagskapum, ið arbeiða við kynsligari javnstøðu, og alsamt fleiri iløgur í teirra verkætlanir og átøk.

Barnahjúnabond er eitt evni, sum altjóða felagskapir hava raðfest høgt í stríðnum fyri javnrættindi. UNICEF ber fram, at vaksandi móguleikar hjá ungum kvinnum til skúlagongd og útbúgving, vinna á siðvenjum við barnahjúnabandi. Kvinnur, ið verða giftar sum børn ella tannáringar, megna sjáldan at nema sær útbúgving umframt, at tær tíðum eru útsettar fyri harðskapi og uppliva at missa pinkubørn. Í lötuni er talið á barnahjúnabondum lækkandi og 132 lond hava ásett við lóg, at í hjúnaskapi skulu báðir partar vera 18 ár ella eldri. Hóast lív framvegis er í hesi siðvenju, heldur Sara Haugesen, ið er leiðari á heimsúmfatandi átakinum My Body My

Rights hjá Amnesty International, at: “Tað er sera jaligt, tá ið vit síggja, at altjóða politikarar og myndugleikar taka tilík mál í álvara og savna seg um at finna loysnir, tí tað ger stóran mun og tryggjar gentum og kvinnum betur rættindi.”

Økjandi rættindini hjá kvinnum hava eisini við sær burðardyggan búskaparligan vøkstur umframt, at fleiri fáa lut í ágóðunum. Sambært landbúnaðar- og matvørufelagnum hjá ST (FAO), fáa kvinnur í dag alsamt størri atgongd til jørðina og náttúrliga tilfeingið í menningarlandum. Sambært FAO fer vinningsbýtið at økjast við heili 20-30% í menningarlandum komandi árin.

Umskurðir av ungum kvinnum er dømi um eitt øki, ið vaksandi kynsrættindi er við til at bøta um. FN próvgrundar fyri, at umskering av kvinnum oftast er ein mentanarligur siður, sum hevur við sær skaðilig árin á gentur. Umframt, at tær kunnu gerast sjúkar, missa kynshugin og í summum førum doyggja av ígerðum, so kann umskurðurin somuleiðis gera tað trupult hjá teimum at føða børn. Sannlíkindi hjá gentum fyri umskurði er follin við einum triðingi seinastu áratíggjuni. Og í londum, har siðvenjan framvegis verður útinnað, eru tilburðir eisini lækkandi og revsidómar settir í verk. Rætturin at kunna frásiga sær tilíkan sið, kann ásannast at økja um lívsgóðsku og heilsu hjá mongum kring heimin.

Javn-rættindi millum kyn hevur framvegis langan veg á mál í menningarlandum. Umrødda átakið Me Too bendir somuleiðis á ein umfatandi, men meiri fjaldan, kynsligan ójavna her í Vesturheiminum. Samanumtikið hava kvinnur tó fleiri rættindi og betri sømdir enn nakrantið, og ber hetta boð um góð gróðrarlíkindi fyri einum ríkari, sunnari og betri heimi – uttan mun til kyn og bústað.

FN'S VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

1 AFSKAF
FATTIGDOM

3 SUNDHED
OG TRIVSEL

5 LIGESTILLING
MELLEM KØNNENE

